

Καλαρρύτες

10
ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΓΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΤΡΙΤΗΡΑ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1989 ● ΑΡ. ΦΥΛ. 24 ●

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 453 33 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Απαραίτητη φροντίδα

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΠΛΑΚΑ

Η ανάγκη της πραγματικότητας, η πράξη των συνεταιρών και των νοικοκυριών, η πρόληψη της καταστροφής, άνωθεν στις καρδιές όλων των Καλαρρυτιωτών, όπου γης, στη φροντίδα για την αγορά πλάκας για τις στέγες των σπιτιών των Καλαρρυτιωτών.

Έγινε μία αρχή. Συγκροτήθηκε θεσμός στο «Φορέα» και τα άξια μέλη του, που έζησαν την ανάγκη και έκαναν την ευχή πράξη, τα λόγια και τα σχέδια πραγματικότητα!

Έτσι «μπήκε το νερό στ' αυλάκι» όπως παραστατικά λέει ο πονεμένος και βασανισμένος λαός μας. Τα πρώτα χρήματα μαζεύτηκαν από λαχειοφόρο αγορά. Πουλήθηκαν πολλά λαχεία. Η κλήρωση έγινε το καλοκαίρι στις 13 Αυγούστου στην πλατεία του χωριού μετά τη Θεία λειτουργία στον Άγιο Νικόλαο. Το μεσοχώρι θύμιζε παλιές καλές εποχές του χωριού μας. Ως εκπρόσωπος του «Φορέα» ενημέρωσε τους

χωριανούς μας εμπειροστατωμένα ο διηγόρος Αθηνών και θερμός συμπατριώτης μας κ. Σπύρος Φασούλας στο όλο αναπτυξιακό πρόβλημα των Καλαρρυτιωτών. Ακολούθησε διαλογική συζήτηση,

γήσιμος πατριωτισμός ήταν πράγματι ανάγλυφος και συγκινητικός. Δεν συναντάμε συχνά τέτοιες συγκινητώσεις!

Τα χρήματα της λαχειοφόρου θα χρησιμοποιηθούν απ' την κοινό-

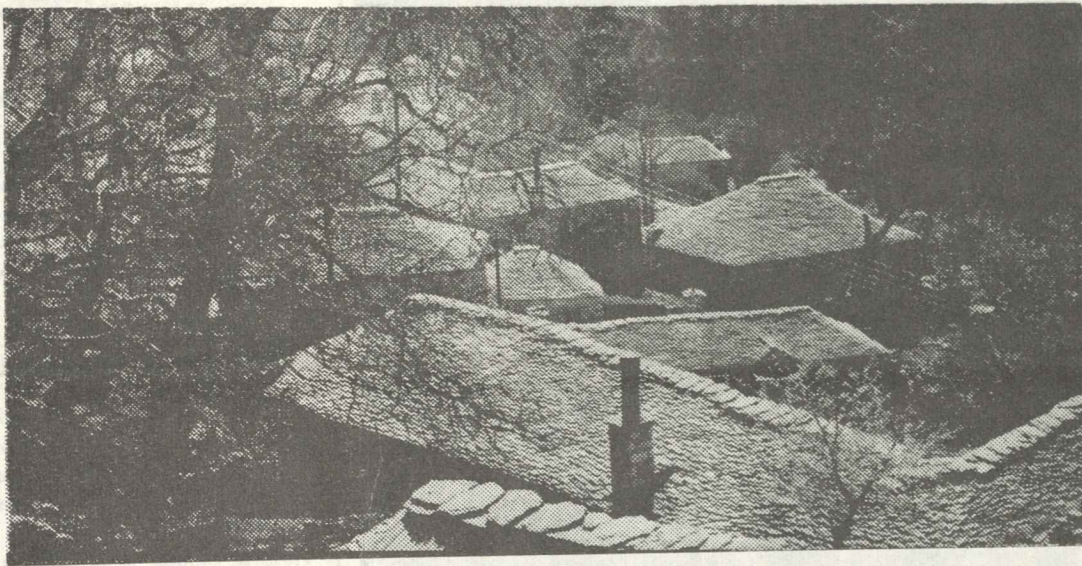
μας.

Χωρίς ίχνος υπερβολής πρέπει να σταθούμε με ξεχωριστή προσοχή και σοβαρότητα στην όλη αξιόπαινη προσπάθεια. Το θέμα είναι τεράστιο, τόσο από πλευ-

Συχνά η ανάγκη στις πτυχές της πραγματικότητας δεν ορίζεται από λέξεις όσο ταιριασμένες και ακριβόλογες κι αν είναι.

Η αρχή έγινε. Οι χωριανοί μας, «κατά δύναμιν» έβαλαν το χέρι στην τσέπη τους. Και ερχεται σκληρό το ερώτημα: Φτάνουν τα χρήματα; Όχι! Στις σκληρές ερωτήσεις η απάντηση είναι δυστυχώς σκληρότερη. Τι θα γίνει; Απαντούμε: Θα συνεχιστεί η προσπάθεια. Γι' αυτό κάνουμε θερμή παράκληση στους συγχωριανούς μας και τους φίλους του χωριού μας να ταχυδρομήσουν όσα χρήματα μπορούν στη διεύθυνσή μας: Οδός Λαμποβιτιάδη 3 Τ.Κ. 453 33, Ιωάννινα, για να ολοκληρωθεί η προσπάθεια αγοράς στεγαστικής πλάκας για τις ανάγκες των σπιτιών του χωριού μας. Βέβαια για τα πατριωτικά σας αισθήματα, σας ευχαριστούμε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Ακόμη μια άποψη απ' το παραδοσιακό κεφαλοχώρι Καλαρρύτες

όπου ακούστηκαν χρήσιμες απόψεις από πολλούς.

Η όλη γόνιμη συνέλευση έκαλυψε με την κλήρωση των λαχείων σε μια πράγματι συγκινητική ατμόσφαιρα, όπου ο

Καλαρρυτιώτης για την αγορά στεγαστικής πλάκας, που είναι πανάκριβη, και θα δοθεί στους συγχωριανούς μας σε τιμή κόστους. Έτσι λύνεται μεγάλο στεγαστικό πρόβλημα του χωριού

ράς παραδοσιακής, που δεν αλλοιώνεται η ταυτότητα του χωριού μας, όσο και πρακτικής, όταν θα διαθέτει η κοινότητα Καλαρρυτιωτών πλάκες σε προσιτή τιμή στην Τσόρα.

Θεσσαλονίκης - Καλαρρύτες, μακρύς δρόμος, με θέληση και κόπο η διαδρομή πραγματοποιείται. Με δάκρυα στα μάτια κατέβηκαν στην Τσόρα απ' τ' αυτοκίνητό τους ο Αλέκος, η γυναίκα του και τα παιδιά του. Δεν πρόφτασαν να χαρούν το λόγο της Παναγιάς αγκαλιασμένο από μια πελώρια φρέσκια γαλάζια θαλπωρή.

Στους Καλαρρύτες, στο χωριό των πατέρων, στο κεφαλοχώρι, που μέχρι τώρα, βρισκόταν στην καρδιά τους. Αυτή τη στιγμή απλώνονται στα μάτια τους.

Χαιρέτισαν συγκινημένοι έναν έναν τους χωριανούς, που κάτω απ' τον πλάτανο περίμεναν τους δι-

Ερείς κι ο τόπος μας

ΠΟΣΟ ΘΑ ΧΑΙΡΟΤΑΝ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Λυκειάρχης

ικούς τους απ' τα ξένα.

— Ξέρετε, είπε ο Αλέκος, πατέρας της οικογένειας των ξενητεμένων, είμαστε Καλαρρυτιώτες κι εμείς, είμαστε συγχωριανοί, είμαστε δικόι μας.

— Ποιοι είστε του λόγου σας, ρώτησε η τετραπέρατη θεία Αλέξω, μυαλωμένη γερόντισσα, χρόνια ξεμάχος μ' αργασμένο το μυαλό και το κορμί στα ζωντανά και τις έγνοιες της ζωής. Προσπάθησε να τους

αναγνωρίσει μα δεν τα κατάφερε. Βγάζει τα γυαλιά πρεσβυπίας και τα σκούπισε με τη γωνία της μαύρης ποδιάς της.

— Εγώ είμαι ο Αλέκος θεία...

— Ναι; συμπλήρωσε η γερόντισσα.

— Από δω η γυναίκα μου η Μαρία και τα παιδιά μου: ο Μιχάλης, η Σοφία, ο Κώστας και η Ελένη.

— Βρε, το παιδί του Σταύρου είσαι;

— Μάλιστα.

— Σε 'χω ανεψιό, είπε και στη στιγμή

γερόντισσα και Αλέκος θύμιζαν δίδυμα κλωνάρια πλάτανου. Δεν άργησε να φιλήσει όλη τη φαμίλια και η συγκίνηση έφερε δάκρυα.

Τ' αγέρι, τα κουδούνια των κοπαδιών στην κρούνα, τα πουλιά, οι παραστικοί, ο πλάτανος, τα πάντα τους ηρέμησαν. Η θεία Αλέξω πρόσταξε φιλικά:

— Πάμε σπίτι για ένα νερό, από δρόμο είστε. Μιλούσε με τέτοια οικειότητα λες

και μιλούσε στα παιδιά της. Το χρώμα της κουδέντας άγγιξε στην καρδιά τους ξενητεμένους και μόνο ο Αλέκος ακούστηκε.

— Να τακτοποιηθούμε πρώτα κι έχουμε καιρό.

— Τι λες, Αλέκο μου, ποια τακτοποίηση, πάμε για ένα ποτήρι νερό και βλέπουμε, όλα θα γίνουν.

Σε λίγο στην αυλή της θείας Αλέξω στο πεζούλι της σκαμνιάς πάνω σε μια καινούργια μπλε φλουκιαστή, απ' το λουλάκι, απολάμβαναν καφέ και κρύο νερό απ' του Παράσχη. Η γνήσια απέραντη ανθρωπιά των ξεμάχων που τους φιλοξενούσε, τους έ-

●) Συνέχεια στην 9η σελίδα

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

ΚΩΝΣΤ. Α. ΒΟΒΟΛΙΝΗ

● Συνέχεια απ' το προηγούμενο
Είς τὸ πρακτικόν τῆς Δ' Συνεδρίασεως, ἤτις ἐγένετο τῇ 7 Ἰουλίου 1865, ὥρα 4.30 μ.μ., ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πρόεδρος ἀνέγνωσεν ἐπιστολάς τριῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, δωροδότην διάφορα πράγματα

δὲ νὰ τυπωθῇ Εὐλογογραφὲν ἐπὶ χάρτου κτηνίου (ψήφοι 3 πρὸς 1). «Ἐπειτα —προστίθεται περαιτέρω— ἀπεφασίσθη ἡ ὕλη τοῦ 98 φυλλαδίου τοῦ 1865, ὁποῦτε ὁ Πρόεδρος ἀναφέρει καὶ τὸ ὑφ' αὐτοῦ δωρημα 11 ἐκτύπων δοκτυμολογίας.

Δὲν ὑπάρχει καμία οὐσιαστικὴ δικαιολογία γιὰ τὴν πολυχρονεὴ καθυστέρησιν καὶ κοινωτέριον.

Δρόμος -

εργολάβος -

Νομαρχία

Αναμφισβήτητα εἶναι ντροπὴ γιὰ τὴν τεχνολογικὴ ἐποχὴ μας νὰ μὴ ἔχει φτάσῃ ο δρόμος εἰς τὴν Καλαρρύτεν. Εἶναι ομοιογενὴς ντροπὴ γιὰ ὅλες τὰς κυβερνήσεις καὶ τοὺς ἰθύνοντες τοὺς ἀποφασιστὰς τῶν τελευταίων 20 χρόνων, ποὺ πρόσθεναν ὅτι ἐφαρμοζόντων «κοινωνικὴ» πολιτικὴν καὶ στοὺς Καλαρρύτες νὰ περναῖν ἀπὸ τὴν ἀποκαταστάσιν.

Δὲν ὑπάρχει καμία οὐσιαστικὴ δικαιολογία γιὰ τὴν πολυχρονεὴ καθυστέρησιν καὶ κοινωτέριον.

Τὸ μεράκι, ο καμὸς, ο πόθος νὰ δυν καὶ οὐ Καλαρρύτες δρόμοι ἦσαν ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς λόγους ποὺ ἐκινούνηκε τὸ 1971 στὰ Γιάννενα ο Πατριωτ. Σύνδεσμος Καλαρρυντῶν «Η ΠΙΝΔΟΣ». Ἀγωνίζεσθαι γιὰ τὸ δρόμο σχεδὸν 20 χρόνια τώρα. Δὲν τὰ κατέφερε νὰ κάνει τὸ «όνειρό» πραγματικὴ μέσῃ στα λογικὰ ἐννοούμενα χρονικὰ περιθώρια, ὁ μὲν ἦταν πάντα ο μοχλὸς κροῦσης, τὸ ὄργανο πίεσης πρὸς ὅλες τὰς κατευθύνσεις. Ἦταν ὁ ἄμεσος ἐπιμετὴς καὶ καμὰ φορά καὶ βίαιος, πρὸς κάθε ἐκτενέστερον καὶ ἀποκαταστάσιν.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Μάλιστα, ἐπειδὴ λόγω τῆς καταρακταδὸς βροχῆς εἶχε ἀποκατεῖναι καὶ λόγω ἐλλείψεως καθυστέρησιν, γι' αὐτὸ ἐνὶς τῶν ἡμερῶν θὰ μεταφέρει ἐπὶ τὸν οὐρανοῦν τὴν ἀποκαταστάσιν.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

Τὸν υποσχεθῆκαμε ὅτι οἱ οὐ Καλαρρυντῶτες γι' αὐτὴν μὴν πορὰ ἀγωνιστοῦν πρὸς κάθε κατεύθυνσιν ὥστε νὰ χρεωσθῇ ἕνα συμπληρωματικὸ ποσό νὰ το ἐξυφάνω.

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ»

Ποιητικὴ σύνθεσιν ΓΙΑΝΝΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Ο Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ Νέας Ρώμης κ.κ. Δημήτριος, διακεκριμένοι λογοτέχνες καὶ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων τοῦ τόπου μας, φίλοι τῶν Καλαρρυντῶν, γράφουν γιὰ τὴν ἐκδόσιν τῆς ποιητικῆς σύνθεσιν: «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» τοῦ Γιάννη Σφακιανῆ. Ἡ σειρά εἶναι χρονολογική.

Τὸν ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλὴν τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐλάβομεν τὴν τε ὡραίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ ἑνὶν ἀντιμετωπίζω Συμβουλῆς τοῦ Συνδέσμου Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», πέννους ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καὶ εὐχρίνην παρὰ Θεοῦ.

νο θὰ μπορούσα αὐτὴ τὴ στιγμή ἀλλὰ νὰ καταθέσω εἰς τὴν συγκεκριμένη ποιητικὴ σύνθεσιν ἔχει μεγάλη πνοή, ἀθέρια δόξα, χάρι, πάθος καὶ ομορφιά. Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης ἐλαχίστης Μοναχὸς Μωνάχης.

★
ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΑΤΣΟΥ

18.7.1989
Φίλε Κύριε Θεοχάρη, Σας εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ Γιάννη Σφακιανῆ «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ». Τὴν διάβασα καὶ πάλι με συγκίνησεν. Ἡ ποιητικὴ εἰκόνα διαδέχεται ἡ μία τὴν ἄλλη καὶ σε γοητεύει. «...γυμνὸς ἀπὸ τὴν ἐπαρρη των ἀστέρων...». Πόσο μας ἔλκει ἡ ομορφιά καὶ πόσο μας πληγώνει.

Πολὺ σας εὐχαριστῶ. ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΑΤΣΟΥ
Λογοτέχνις - Λογία

★
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΟΣ
Νεοπολίτης 14 - 16
Τηλ. 7519404
116 46 Παγκράτι
Ἀθήνα

★
«ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ»
ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ...

Ποιὺ τὴν χάριτ' αὐτὴν ποιητικὴν σύνθεσιν «Καλαρρυντῶν» ποὺ ἀειμνήσθη Γιάννη Σφακιανῆ καὶ συγκίνησεν τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον τῶν συμπατριωτῶν ποὺ πατέρα μου «Ἡ Πίνδος», ποὺ εἶχαν τὴν ὡραίαν ἰδέαν νὰ τὴν ἐκτυπώσιν (1989) καὶ νὰ τὴν ἀποκαταστήσιν ὡς οὐράνιον τὸν ἑλάνθον. Μποροῦν τοὺς!

Ἡ χειρονομία τοὺς αὐτὴν δὲν πῶς μόνον τοὺς Καλαρρυντῶτες καὶ τοὺς Καλαρρυντῶτες, τιμὰ ἀντὶ τῆς καὶ ἑνὸς ἐξαιρετοῦς ἐμπνευσμένου λογοτέχνητος, ποὺ καὶ εἶχε ὅλα τὰ μετέωρα ἐδῶ καὶ 26 χρόνια τώρα (βλ. «Παγκόσμιος Ἱστορὸς τῆς Λογοτεχνίας», τοῦ ERWIN LAATHS, ἐκδ. Ι. Αρσενίδου, τόμ. Β', σελ. 492, ἔτος 1963) «οὐ στίχοι ποὺ εἶναι, γεμίσουν τὴν ἡμετέραν, στρεφὴν γούνα, ποὺ ὅμως δὲ γονατίζω, ἀλλ' ἀνατρέπει ἡλίο καὶ φῶς, τρανερὴ καὶ ἐστὶν ἐπικοινωνία με τὸ συνάνθρωπο, καλοσύνη, χαρὰ καὶ ἀνθρωπιά».

11.7.89 Π.Μ.
Αγαπῶν κ. Ι. Γ. Θεοχάρη, Χαίρε πάντοτε ἐν Κυρίῳ! Με χαρὰ ἔλαβα τὴν γραφὴν σου καὶ τὴν ποιητικὴν σύνθεσιν τοῦ Γ.Γ. Σφακιανῆ «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» καὶ σας εὐχαριστῶ. Δίχως νὰ θέλω ν' ἀποφύγω τὴν κρίσιν ἢ νὰ ταπεινωθῶ εὐλογίᾳ, ἀλλὰ καταθέτω πῶς δὲν εἶμαι ἰκανὸς καὶ εὐχριστῶ. Ἐνας κατεξορισμένος ποιητὴς ὡς οὐ Γ. Σφακιανῆς δὲν ἀναμένει τὴν δικήν μου κρίσιν. Αὐτὸ ποὺ μὲ

Σήμερα, ἑξαναδιαβάζοντας τοὺς ἀπερριπτόμενους στίχοι ἀρχοντοχωρὶ τῆς Πίνδος μας στίχους τοῦ Σφακιανῆ, δὲν ἐπιδεικνύομαι μόνον τὴν παιλὴν ἐκείνης σκέψεως μου, παρὰ χαίρομαι καὶ ἄλλας τὴς συνολικῆς παρατηρήσεως τοῦ προλογιστοῦ τῆς ἐξοχῆς αὐτῆς ποιη-

τικῆς σύνθεσιν καὶ πολὺν ἀπὸ τὸν κ. Γιάννη Γ. Θεοχάρη, καὶ εὐδαιμόνως ἐκείνη τῆς σελίδας 6, πῶς ἐμὴ μουσικὴ τοῦ Σφακιανῆ θυμίζει τὸν ἀρχαῖον τραγουδιστὴ καὶ διανοητογμένην ὑποβάλλει.

Προσπονοῦνται τὴν ὁμοίαν αὐτὴν παρατήρησιν τοῦ λαοποιοῦ συντασσὶ —φιλόλογον Διευθύνον— καὶ κλείνω με πῶς εἶναι εὐχριστῶς στίχους τοῦ Σφακιανῆ:

«Χαρά τῆς αὐγῆς, νύμφη τῆς αἰθέρας, οἱ ἀσπρὲς μέρες σας, Καλαρρυντῶτες, σὰν τὰ φτερά τῶν μύλων (σας), ποὺ ἀλέθουν τὸ σκληρὸ σιτάρι (σας) με τῆς ὑπομονῆς τ' ἀδόλα (χέλια)».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΟΣ
Λογοτέχνις - Κριτικός
★
Ἀθήνα 31.7.1989
Αγαπῶν κ. Θεοχάρη,

Με πολλὴ συγκίνηση πήρα στα χέρια μου τὴν τόσο καλίσθητη πλακέτα με τὸ ποίημα «Καλαρρυντῶν» τοῦ ἀεχαστοῦ Γιάννη Γ. Σφακιανῆ. Ἐνα οὐδέτερο εὐχαριστῶ γιὰ τὴν Σας καὶ γιὰ τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον Καλαρρυντῶν «Ἡ Πίνδος», ποὺ εἶχαν τὴν εὐγενικὴν καλωσύνην νὰ τυπώσῃ αὐτὸ τὸ ποίημα γιὰ τοὺς Καλαρρυντῶτες, ποὺ οὐ ποτὲς ἀνυψώσιν σὲ Σύμβολο τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ Αἰώνιου. Ἐνα βράχο Προμηθεΐκό, ἀνίκητο ἀπὸ τὸ χρόνο.

Ποῖος μπορεῖ, ἀγαπῶν κ. Θεοχάρη, νὰ ἀξιολογήσῃ τὴν ποίημα μεγάλῃς ἐμπνεύσεως καὶ ποῖος μπορεῖ νὰ βασιλὴς ποίητος τοῦ ἀληθινῆς ποιητῆ;

Ο ἀγαπῶν, ποὺ δὲν εἶναι ποιητὴς, μαγεύεται ἀπὸ τὴν ἁρμονία τῆς γλώσσας, ἀπὸ τὸ ὄραμα τοῦ ποιητῆ, ἀπὸ τὴν πλαστογραφικὴν τὴν ἐμπνευσιν. Νομίζω πῶς αὐτὴ ἡ μαγεία, ποὺ συνεπαίρνει, εἶναι ἀρκετὴ ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται ἡ λογικὴ ἐκτίμησιν ποὺ φοβῶμαι πῶς θάκανε τὸ ποίημα πρὸς γράφοντα.

Καὶ τώρα κ. Θεοχάρη, νὰ παρακαλῶ. Νὰ μου ἐπιτρέψῃτε μὴ μικρὴν δωρεὰ 20 χιλ. δρχ. στὸν Σύλλογον Καλαρρυντῶν σὴν μνήμην τοῦ συζύγου μου. Τὴν ἐπιταγὴν τὴν ἀπέλυα στὸ ὄνομα σας.

«Δὲς οὐλὴν τὴν φιλίαν τὴν γέννησιν ἡμετέρην»
Με τὴς θερμῆς εὐχαριστίας μου.

ANNA ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ
Φιλόλογος
● Συνέχεια στὴν 9η σελίδα

Τὸ ἔπος τοῦ '40

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ

Γιάννη Μπεράτη

Ἐπὶ τὴν πρῶν μ' ἐνὶ περιεργῷ συναίσθημα πῶς κατὰ παράδειγμα με ἔπλησσε. Κάτι ἀσυνήθιστον ὅσον ὅλο ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ κάτω, ἀπ' τὸ βάθος τῆς καρδιάς, καὶ ὅλο τὸ δοκίμιον ἦταν ἐρημία καὶ ὁπὸς —ὅπως καταπονημένο, τὸ τῆς ἡμετέρας, καὶ οὕτως καὶ ἐκείνη ἡ ἀσυνήθιστον ὁ Νόημα ἦταν ἐδῶ. Τὰ σκῆπτρα τῶν παρὰ τῶν ἡμετέρων ἦσαν κλειστά, ἀλλὰ χάσανε καὶ κάποιον φῶς ἐμπνευσιν. Πέταξε τὴς κοινότητες μου, φρόντισα γιὰ τὴν ἡμετέραν καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις μου καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμῶ καὶ ν' ἀκούσῃ καλὴτερα. —Μα, ναί! Ὅρισμένους ἦσαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ πολλὰς ἀντιθέσεις καὶ ὅλο ἀνέβαινε. Μα, βέβαιον! Ὁ ἔθνος μας ἔμεινε! —Αὐτοῖς γιὰ τὴν πρῶν πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν καὶ καλὸς καθύμουν ἀκόμη ἐστὶν μετὰ τὸ ἔργον σὺν τῇ πνοῇ, ὅλο προσπαθούσα νὰ συνελθῶ, νὰ θυμ

- Πάνου της ετοιμάζει τα σεντόνια τώρα
- Τώρα ξεπλώνει πάνω της γλυκά ο Λευ-
(τέρης)
- Τη νέα γυναίκα, τα παιδιά του
- Πέφτει το βράδυ σβήνει ο ήλιος
- Πέφτει το βράδυ ανάφτει ο λύχνος
- Η τάξη της αγάπης ναί η κουρά να των
(κυμάτων)
- Η γύφα ναί με το διπλό σαχνίδι των κοριτσιών
- Ο νους και τ' αστρα κάνουν ψηλά χρυσό
(σταυρό)
- Που χαμηλώνει αγιάζοντας το λόγο των
(γερόντων)
- Στο σιδερένιο γύρω το τραπέζι
- Μυρίζουν ούζο τα πλατάνια και γλυκάνισο
- Μυρίζουν όρη σπέντα οι πνοές
- Που μες στο σιδερό ξυνούν την ηλιοβόρα μνή-
(μη του)
- Τον σφένταμο που θονερό πατώντας
- Οι ρόδες οι αλυσισιδωτές, κράξιμο δεν αναού-
(στηνε)
- Μόνο στου Καλαμά το ρέμα
- Δέος αξήγητο περνά
- Όπου και τη στενή σταγόνα του Θεού
(εμπιστεύεται)
- Η Μεραρχία Τζούλα
- Κάτω από τα γιοφύρια όπου το μπαρούτι
(ασκήττει)
- Μια πεταλούδα φλόγας δειλιάζει πάει κι
(έρχεται)
- Ν' αγγί - να μην αγγίξει
- Με τη Μεραρχία Φερόρα
- Ένας άγγελος μ' αμπέχωνο ανοιχτό
- Αγουροξυπνημένος γυρίζει τ' αντισκίνα
- Μοιράζοντας «λάμπες θυέλλης»
- Το Α' Σύνταγμα των Γρεναδιέρων
- Και το Β' Σύνταγμα των Αλβανιστών
- Άλλοι φαντάροι μπηγανε γερά
- Και της Καρτερούνης κόβαν τον αιμίαντο
- Οι θροναλισμένοι Κένταυροι
- Ενώ στα πόδια του Ναού με τη μυρτιά του
(Οκτώβρη)
- Πλαγιάζοντας η ανίδεια πολιτεία
- Έθλεπε μες απ' τις χαράδρες του ύπνου
- Να προβάλλουν μ' ανοιχτά φτερά
- Τα δεκατρία παγόνια:
- Οι Στρατηγοί
- Μπεράντι, Ολεάνο, Αρέτζιο
- Η όργητα δάγκωνε τα σίδερα
- Στα ρολόγια μέσα τ' αργονίκητα
- Σφυροκόποι ατσάλωναν ανόμοιες ώρες
- Μόσσοι, Πιτσάνοι, Γκαμπάροι
- Ένα κοκόρι λάλησε πάνω απ' τα παρα-
(πήγματα)
- Μαύλι, Φερόρα, Σαχτοβίτο
- Άεφαφα στο Παλάτι φώτα
- Ψύλο ξιθυρητό στους μουσικούς διαδρό-
(μους)
- Ανθρώποι με φακέλους ανεβαίνοντας
- Την πρώτη σκάλα - η όψη τους χλωμή
- Ρόσσι, Τζανίλι
- Ακαριαία τα δάχτυλα μιλούν και γιγαν-
(τώνονται)
- Στα μακρυνά και απόκοσμα τηλεγραφέα
- Οι αράχνες των οκίων, τ' ακατανόητα λό-
(για)
- Μερκάλλι, Πιτσολάτο
- Πάνουθ' ετοιμοσκεπάζει κραυγή
- Ξαμώνει πόρτες και παράθυρα:
- Οι Λίτσι
- Όλες μαζί σημαίνουν οι σειρήνες
- Μαζί σημαίνουν οι σειρήνες όλες:
- Οι Λίτσι της Τσακάνης!
- Η αιωνόβια η φωτιά ντάνει το κοπάκι της!
- Στο Κιάφρα - Κούτσι και στο Μπορ
- Στη Σάσσονα και στη Νιβίτσι - Μπουμπιτσι
- Της Κρυσταλλοπηγής τηλεμέτρα τι ελέ-
(πετε)
- Κόκκο τα αύρα κεφαλαία γράμματα
- REX - DUX, REX - DUX, REX - DUX!
- Μέσα στην κοπριά η ζωή
- Ετοιμάζει τρέμοντας το νέο σπόρο
- Χιλιάδες μάτια σμίγουνται στον ουρανό
- Κει που θα γύσει η σάλπιγγα του μέλλον.

* Τα έντονα στοιχεία είναι η φωνή που Έλληνα και τα όρθια του Ιταλού. (Σ.Σ.)

Στον τόπο μας με

Π Ρ Ω Τ Ο

Στο σπίτι μας σηκωνόμαστε, συνήθως στις εφτά η ώρα, δηλαδή οι μεγάλοι, και τα παιδιά στις οκτώ. Στο χωριό δεν μπορούσαμε να νικήσουμε τη συνήθεια και στις εφτά στο πόδι. Μόνο τα παιδιά έλυσαν το πρόβλημα με παρατάση ύπνου.

Αυτό το πρωινό ξύπνησα κεφάτος, εύθυμος κι ευδιάθετος, όσο σπάνιες φορές. Καφέ στο κεφαλόσκαλο της αυλής, που την αγκά-
λιαζαν τρυφερά η αναρχόμενη τριανταφυ-
λιά, η σκαμινιά, κι ένας έντονα γαλάζιος ου-
ρανός, που θα ζήλευε μεγάλος ζωγράφος για
φόντο σε κλασικό πίνακα.

Το πρωινό ήταν δροσάτο και το αυγου-
στιάτικο φρέσκο αγέρι κυμάτιζε ανάλαφρα
στις φυλλωσιές και τ' αγριολούλουδα της αυ-
λής. Οι κουβέντες των περαστικών στα γκαλ-
νιέρια σύντομες, καθαρές, ανοιχτόκαρδες
σχεδόν φιλικές πρόσφεραν μία ψυχική συμ-
μετοχή και σε πλημυρίζαν χαρά. Ζεις μέσα
σου την έντονη διάθεση για ζωή και για δρά-
ση. Τη θυμική διάθεση, Θεέ μου!

Ο γλυκύ θραστός με δροσερό νερό απ' του Παράσχη είναι μια απόλαυση. Προσπα-
θείς να ζωντανέψεις στη μνήμη σου τ' όνειρο
της νύχτας. Γρήγορα εγκαταλείπεις την προ-
σπάθεια, γιατί ζεις σε ζωντανό όνειρο. Τα
πρωινά των Καλαρρυτιών, κάθε εποχής, και
τα πιο πεζά, είναι απ' τα πιο φανταστικά, απ' τα
πιο τερπνά πρωινά του κόσμου! Παντού
ομορφίες: στη φύση, στους ανθρώπους, μέσα
μας. Πουθενά καπνός, κατήφια, δυσθυμία. Οι
φωτιές στις γάστρες ψήνουν μοσχοβολισμένα
καρβέλια και θυμίζουν στους ντόπιους και
τους φίλους ξένους τις θέσεις μιας περήφα-
νης ζωής που σκέπτονται: «Κοίτα τους, σε πεί-
σμα των αντιξοοτήτων, συνεχίζουν έντονα
μια ζωντανή παράδοση αιώνων στην Πίνδο
μας».

ΝΑ ΒΓΟΥΜΕ ΑΠΟ ΝΤΡΟΠΗ

Δεκαπενταύγουστος 1989. Στους Καλαρρυ-
τιες πολλές κόποιες: Κα-
λαρρυτιές ντόπιες, Κα-
λαρρυτιές όπου γης,
και φίλοι ξένοι. Ο Αι-
νιόλας γνώρισε μονα-
δικές ημέρες του καλο-
καιρού και ευλογούσε με
την Παναγιά μας τους
πιστούς.

Μετά την απόλυση αυ-
τό το κεφάλαιο μελίσι ξε-
χώθηκε στο χωριό και
άρχισαν οι επισκέψεις
στους Παναγιώτες, τις
Μαρίες, τις Μορφές. Το
παλιό έθιμο που οι άν-
τρες έκαναν επισκέψεις
και χρόνια πολλά θεία
Αρετή του Παναγιώτη
και να καλοδεχτείς. Ο
Παναγιώτης υπηρετούσε
φραντζόρες στον Έβρο.
— Ευχαριστώ, αλλά
στην αυλή τέτοια μέρα;
— Στη δροσιά, δευ-
τερίνα, μια χαρά.
— Η θεία Αρετή έφερε
γρήγορα μια κόκκινη και

νούργια φλοκατσά και
την έστρωσε στο πεζούλι
της σκαμινιάς. Σε λίγο
σε χρυσάφινα ποτήρια,
δροσερό νερό, γλυκό κα-
ρόφι και καφέ, μια και
είμαστε απ' την εξοχή.

Μετά το δροσερό νε-
ρό είπαμε από καρδιάς
ευχές και πήραμε τον κα-
φέ. Το γλυκό θεία είπα-
με, άσπρο για κανένα ξέ-
νο να βγαίνει από ντρο-
πή». Η θεία που με την
ευφροσύνη της μάνιψε τις
μυγδύστες σκέψεις μας α-
πάντησε:

— Ποια ντροπή, έχω
γλυκό και για συγγενείς
και για ξένους, κρατάω
ανοιχτό σπίτι χρόνια. Μη
ξενώμα έχω και παιδιά
για παντριά και περιμέ-
νουμε χαρές και συμπε-
θέρους.

Ακούγαμε καθισμένοι
στη δροσιά και χαρούμε-
στε το μυαλό και το χα-
ρακτήρα της γερόντισ-
σας. Ακούγαμε και δε
χρηταίναμε απροσποίη-
τη κουβέντα, νοηματισμέ-
νη κι ανθρώπινη.

Πόσο λείπουν απ' τη
ζωή μας τέτοιοι καλόν-
νταί άνθρωποι!

ΚΟΛΑΤΣΙΟ ΣΤΟ ΜΠΕΡΟ

Οι παλιοί δούλεναν με μερά-
κι και πάθος. Ο δρόμος απ' το
χωριό στο λιβάδι διατρέι έν-
τονο ύψος απ' το χαράκωμα
της δουλειάς τους παρά τη ση-
μερινή εγκατάλειψη. Τη βλέ-
πει κανένας!

Η δροσιά, τ' αγριολούλα, τα
τσουκάνια των ζωντανών στις
πλαγιές, το τραγούδι της πο-
ταμιάς του Καλαρρυτιού δη-
μιουργούν στιγμές ξεχωριστής
χαράς στην όμορφη πατρίδα μας
που πορεύονται για το λιβάδι.
Δεν καταλάβαμε τότε φτάσα-
με. Πόσο φτάνουμε ο χρόνος
κοντά στη φύση, στο θεό!

Το ξωκκλήσι των Αγίων Α-
ναργύρων στο νησίονα αγα-
ντείει την Παναγιά, τον Προ-
φήτη Ηλία, το Μπάρο, την Κα-
καρότσα και χαρίζει στους ο-
ρεινούς ψυχική ανάταση και
στήριγμα στη ζωή, πράγμα που
οι υλικές δυνάμεις αδυνατούν
να προσφέρουν. Κάνουμε
το σταυρό μας, συμπληρώσαμε λό-
δι τα καντήλια και τ' ανάψα-
με. Μια ανακούφιση, μια γα-
λήνη, μια ευτυχία δόξαση το
είναι μας.

Από και με δροσιά, χαρά και
δικαιοσύνη των προσδοκίων μας
φτάσαμε στη θέση του Μιά-
ρου. Το πάσαμε κάτω από
οικονομικά και ο καφές απ' την κα-
ρά - Ελένη έπασε τάχα. Οι
στιγμές, οι ώρες, τα λεγόμενα,
τα πάντα είναι απ' αυτά που
σημαδεύουν με εντυπώσεις και
συγκινήσεις όλους μας.

Δεν άργησε και το κολατσίο,
σε φιλική ατμόσφαιρα κοντά
στη φύση, σταυροπόδι σχεδόν
σε κικόλο. Η σκέψη κοιμισμέ-
νη απ' τη χαρά έφτασε τ' α-
στέια, αυτά που δεν τραναι-
ζουν την αξιοπρέπεια και έπα-

τους ανθρώπους μας

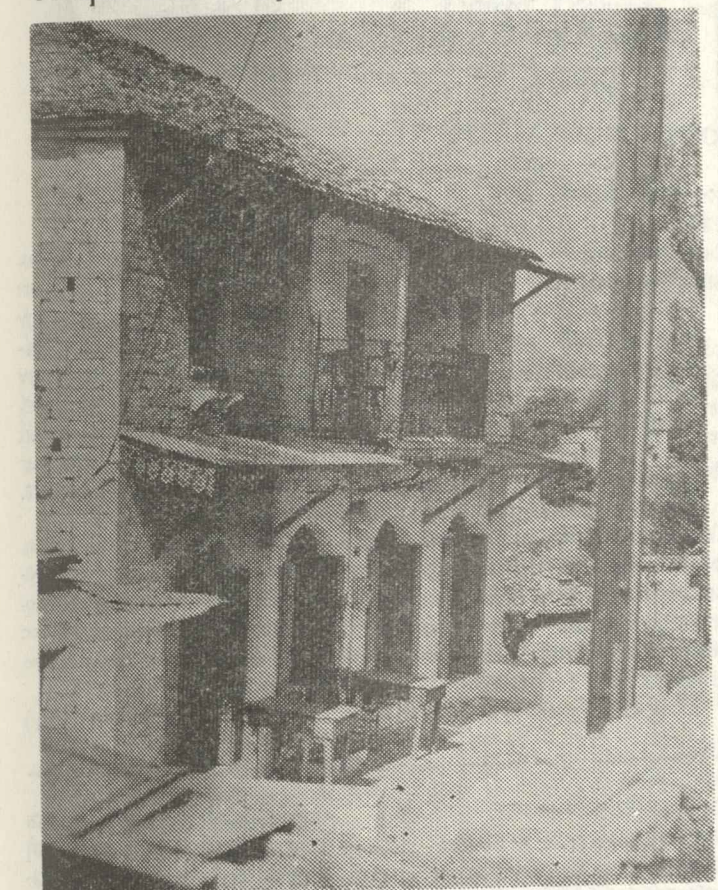
σε πολύ πηγάδι και αυθόμιχο
ημερό γέλιο.

Μετά πήγαμε πιο μέσα στο
δάσος και απολαύσαμε τον πα-
χύ ίσσιο. Η κυρά - Ελένη όχι
αυτή που μας πρόσφερε τον κα-
φέ, αλλά Ελένη της παρέας έ-

μασε και λάχανα. Στο χωριό
έγιναν μια λαχταριστή μασόν-
τρα, έτσι λέμε την μπλατσούρα
στο χωριό μας, την οποία γεύ-
τηκα και την ευχαριστώ και απ'
αυτή τη θέση.

ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΜΕ ΞΩΜΑΧΟ

Με συγκινεί να χαϊρετώ ανθρώπους του
μόχθου της υπαίθρου. Διατηρούν μια φυσικό-
τητα στη μορφή στην έκφραση και γενικά στο
φύσιμο. Παλιά είχαν και ιδιαιτερότητα στο
ντύσιμο, που δυστυχώς με τον καιρό χάνεται.
Μ' αρέσει ιδιαίτερα να ζητώ πληροφορίες για

κάθε θέμα, όπου τους βρίσκω: στο δρόμο, στο
σπίτι, στο καφενείο. Οι ερωτήσεις και οι απο-
κρίσεις είναι συνήθως σύντομες, κοφτές, κα-
θαρές, απλές, διατυπωμένες με άνεση και
στοχαστικότητα. Κανένα κούμπιασμα, καμιά
στρεβότητα, καμιά προσποίηση. Κι όλα αυτά
σε τόνα φιλικό. Δεν αντέχω στον πειρασμό
να μεταφέρω ένα σύντομο διάλογο, σχεδόν
αυτολεξι.

Η κουβέντα έγινε με τον τσέλιγκα τον
μπάρμπα Αντώνη.

— Τι λένε αυτοί μπάρμπα - Αντώνη; ρω-
τάω τον τσέλιγκα. Αυτός ακούμπησε με τα
δύο χέρια στην γκλίτσα το αποσταμένο κορ-
μί του, με κοίταξε στα μάτια, λες και ήθελε
να δει τις προσθέσεις μου και μετά από στα-
τή απάντησε:

— Τι να πουν αυτοί! Είπε βραχνά, αργά
και εύθυμα καθώς γέλασε κάτω απ' τα μου-
στάκια του. Αυτοί, ποιοί ήταν αυτοί; Αυτοί
ήταν νεαροί μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και
φοιτητές ανωτάτων σχολών, που παραθέριζαν
στο χωριό. Με την υποδηλωτική απάντησή ο
μπάρμπα - Αντώνης πήρε θέση γενική για την
ανέμελη παρέα, που, με το φερσίμο της δι-
κασιλογούσε την επιφυλακτικότητά του. Καη-
μένα νιάτα!

— Αυτοί κάτι λένε, έτσι δεν είναι μπάρ-
μπα Αντώνη; συνεχίζω με πρόθεση να εκμαι-
εύω την ολοκληρωμένη του σκέψη.

Αυτοί, τα παιδιά, γελοῦσαν, αστειούν-
ταν, περνούσαν απ' τα σοβαρά στα ευτράπε-
λα, έκλειναν το μάτι με σημασία κ.λπ.

— Κεράτα μυαλά, αλλά και λίγη σοβα-
ρότητα δε θάλαπτε. Η φράση του μπάρμπα Αν-
τώνη είπε πολλά!

ΚΟΚΟΡΕΤΣΙ

Και οι τρεις ψηστα-
φύες δούλεψαν εφέτος
καλά όλο το καλοκαίρι
και θα δουλεύουν πολύ
όλα τα Σαββατοκύριακα,
όταν ο δρόμος τελειώσει
και πού θα πάει θα τε-
λειώσει.

Στην πλατεία του χω-
ριού η γύφα μας έσπα-
σε τη νύτη. Τίποτε δεν
μπορούσε να μας κρατή-
σει στην καρδιά. Ήταν
έτοιμες στο Μήτσο α-
κατέστρες σούβλες. Εγώ ή-
μουν αναποφάσιστος. Α-
πέναντί μου καθόταν έ-
νας ηλιασμένος ξένος
με μασέλα. Βλέποντας
να σηκώνεται, δεν άντε-
ξα και ακολουθώ σχε-
δόν άβουλα τον κόσμο
στην ψησταριά.

Ο Μήτσος με τέχνη ε-
παγγελματία έσβεσε κα-
λούς μεζέδες και τους τα-
μπορούσε σε καθαρό
λαδόχαρτο. Καθένας έ-
παιρνε τόσα κομμάτια,
όσα ήταν τα άτομα της
παρέας του, για να πά-
ρουν όλοι. Όλα γινόταν
με τάξη, με σεβασμό, πο-
λυτισμένα.

Πρέπει να τονίσουμε,
πράγμα γνωστό και α-
πλό, ότι το Καλαρρυτιώ-
τικο κοκορέτσι είναι απ'
τα καλύτερα της περιο-
χής. Είναι από ντόπια ο-
ρενά σπάγια, νομαδι-
κής βοσκής, και είναι νο-
τισμότητα. Τα εντόστια
τα πλέονουν με άφθονα
νερό και είναι καθαρό-
τατα. Η τέχνη είναι στο
αλάτισμα και την προ-
σθήκη της ορίγανης. Την
ξέρουν καλά απ' τους
παλιούς: τους γεμάνη-
στους Βασίλη Ρούση, Η-
λία Μόρα, Αποστόλη Φα-
σούλα κ.ά.

Ήθελε η σειρά μου
για κοκορέτσι.

— Πόσα τεμάχια; ρω-
τάει ο Μήτσος.

— Πέντε.
— Πέντε και γόστια
και είναι τα τελευταία.
Η αυρά διαλύθηκε που-
γα, ήρεμα, λες και τους
διέταξε ο δαίμονας.

Το σπαχνίδι της νύστι-
μιάς δεν τελείωσε. Νά-
τος κι ο διασπασμός που
γυρομύσε την αμορφιά της
τάξης.

— Έχει δυο σούβλες;
ρώτησε υπεραισιάζα και
ξενώτατα.

— Ούτε ένα μεζέ,
απάντησε ο Μήτσος με κά-
ποια κοινή ικανοποίηση
στο θρόνος του άνω-
στου πελάτη. Ο περα-
στικός δεν συνέχισε το
λόγο, σιωπηλός, ζωώ-
ντας τα φρονιά απε-
ιστολόγησε.

— Παρουσιάζονται και
κουβαρντέδες κάτω - κα-
που, ψυθόρισε ο Μήτσος.

Ο Καλαρρυτιώτης

● Συνέχεια απ' την 4η σελ.

(τος το στάρι
Ενώ στα όρη πιο ψηλά του Αλπίσας
— Οι χιονοδρόμοι του Τσερβίν
— Οι Αλπινοστά του Σιαμίν και του Μπολτσάνο
— Των πρώτων Χότσκις οι βολές ηχούν
— Κι από τη χρονοσύ χιονισμένη μνήμη
— Διαβαίνουν οι Μετανοήτρες Γκαλιματί
— Άντρες θαρρείς απ' τη γενιά κεινών,
— Που μ' ένα λόγο αλλάζανε τα πεπρωμένα
— Κάτι μεγάλο μελετούν
— Και κατά της Αθήνας γνέφουν το εικόνι-
(σμα)

— Πίσω που οι Μετανοήτρες Δένεσσα
— Που μ' όλα τα χρώματα και μ' όλα του
(τ' ασήμια)

— Τρέμει, τραντάζει, τζάμι και μπαλκόνι
— Απ' τον πολύν σχώ, το πλήθος μυριανόθεμα
— Η Μεραρχία Σιέννα, η Μεραρχία Πιαμόντε
— Οέεε! οι αρές που πέφτουνε κι απ' τις χον-
(τρές νιφάδες)

— Τραμ με σημαίες, άλλα με στρατιώτες
— Κατά το 1ο δρόμουν Σύνταγμα Πεζικού
— Και τα τρία Συντάγματα Ιππικού
— Αόστης, Γκονίντε και Μιλάνου
— Επάνου 'κει χυμένες αποθήκες
— Έξω στον ήλιο τα κοιμένα εντόστια
— Ουραία κινητά, εξάεδροι τόρνοι
— Καττήματα, σκαφευτικά εργαλεία
— LA MILITIA

— Έλεγε μες στον θολωμένο αγέρα
— Ένα χέρι αργό με μυρουδιά ζωγράφισε
— Γράσσο, πετσί και σίδερο
— LA MILITIA E

— Γράσσο, πετσί και σίδερο!
— L' ARISTOCRAZIA DEL FASISMO!

— Α Παναγιά μου σώνεις ετούτ' η μέρα
— Κόμπο τη δένω — λύσε τον αλλιώς
— Μισοστοχάζεται ο σκοπός κι ο νους του
(μπρος ή πίσω)

— Μπρος οι γενναίοι Τριεγνίνο
— Πίσω τη μάνα γνοιάζεται, μπρος το μικρό
(του αδέρφι)

— Το θάραθρο αναντίκριστο κι από τα συλ-
(λοϊκά του)

— Μάτι σκληρό, φρύδι Κατάρας
— Μπρος οι γενναίοι Πινερόλο

— Κι όλο μαζί καταδαιμόνων τ' όρος!
— Όμως να ζει στ' αληθινά φαράγγια
— Φόθος δεν είναι, πάθος ούτε
— Μόνε σαν πάμει του παντός ή κυλισμός
(ονείρου)

— Όπου κι έν' αστρο να θαρρείς εγγίσαι
(του απείρου)

— Από κοντά ο Διολίγης των Όλων
— Νά 'ναι που θγαίνει αγιωτικό; ή μη που η
(ίδια Εκείνη)

— Με το μαγνάδι σκοτεινό, την κεφαλή γυρ-
(μένη)

— Νάτη, στις ράχες δίχως να πατεί, ανε-
(βαίνει)

— Κατάνοδι τα Τάγματα Ίντρα και Σόσσα
— Σύρει τη δεύτερη αυγή; Μηνά την τρίτη
(πύρα)

— Δεύτερη... τρίτη... μα η τέταρτη χαρά!
— Οέεε! φωνών οι Κινητοί να βγούν από ξερό

— Ουέεε φωνάζουν τα παιδιά
— Κι ο αέρας μες στις καστανιές σκαρτζά-
(ρει τα τιμόνι τους)

— «Οέεε ρε σεις! δώθε μεριά!» κι από την
(άλλη πέφτουν)

— Με τους Αλβάνι κάτω στην κατασκάλα...
*

— Κανείς κανείς εξόν ο Θεός
— Δεν είναι να κατέχει
— Το δρόμο του αίματος ή να κατέχει πώς
— Ενώ συλλάβεται ψηλά για νέον αρνί ο Ιεράρχης
— Κιόλας τ' αρνί έχει γύφια και γαντζώνει
— Στη ράχη του φυτράνουν οι πτεροπύγες
— Της Όσσας και του Παρνασσού!

— «Χαίρε ω νύχτη του Μαύου μορφιά!»
— Της Όσσας και του Παρνασσού παιδιά:
— Μήτσο! Βαγγέλη! Γιώργαρε! Κανέλλο!

— Κάρο, Τζοβάνι, Γκονίντε, Αλμπέρτο!
— Σίδερο κρούει το σίδερο, έρόντος το νου
(σταυράννει)

— Τρίζουν τα δόντια, η μνήμη από το μέλ-
(λον κρίνεται)

— ΝΥΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ Ο ΑΓΩΝ!
— Ο Δυσσέας Ελύτης

1946 και 1950
— Αποσπάσματα από το ποίημα «Αλβανιάδα» που
— Οδυσσεύς Ελύτης, που πρωτοδημοσιεύτηκε στην
— «Πανσπουδαστική», αριθ. τεύχους 41, 1962

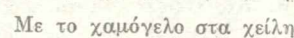
ΠΙΝΔΟΣ

Χρήστου Ζαλοκώστα

ΣΕΡΑΦΕΙΜ Κ. ΤΣΙΤΣΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

τίδες όλων των τσοπάνων. Α
γκάλιασε με το βλέμμα του τη
έρμη περιοχή του τσελγκα

του, τα πανήγυρτα βουνά
Νιάλας, χαϊδρώντας το
σώμα του περπατημένου,
που κοπανιζαντίσσε το χ
χρυσό ηλιασός, που γνά
την απλή φυσική ζωή, κάτ
το τη δροσιά που έλατο
πλα στα κρυστάλλινα νερά
ορεινών πηγών...

Έλαρες πολύ σαν τους
οιζόμενους Ιουδαίους σ
χος των θρήνων της Βα
ως σαν το μνησθόμα αυτό
Σίσιον. Το αμαρτικό ποτέ
της Πίνου ήταν η α

Το ελληνικό νοσταλγικό θέμα στις χαρές του στην επαρχία. Σηματοδότης οι αγροτικές γαστρον. ή ήθη ή εναλλαγή των συνθηκών της ζωής. Πανάγιτο καρδιάς, τα ρόδια. Στις διές απομέναν λίγες ταίρι σμένον κωκωνάκι χωριού δις στο στους διαβάτες τα ρομφαίνα τούτες.

Τα μπαλάντες των αγκώνων παληγοτήτων λισμένα με τις πλώρη μάδες τον φρόντον, με με μουστακόβου, με με απομένω ταμνά στο τίχνοστο σφινγοζώνον ή

γαδιάρικα το κεφάλι
Σήμερα μου φαίνεται
πως θα 'χες γλάνη, Ζο-
ζάρ! κι εκείνος, όλο πι-
περό κι ανατορεμένο
λόκληρος κι έστρεψε
το υποχέλι πον άλλον,
γκάνοντας όμως ποτε π
επίσημη και σοβαρή
εστειδον λιονταρίκι
γυράδα τον. Εσύ μην γί-
νεις, εσύ να μην κοιτά-
ήτανε σε να μου λέει
παρά τον, που πάντα
παρασκολούθησες. Τούτο
-δο είναι φίλοι μου-
νώ για σένα ούτε καν
ρω, που κρατάει η σκι-
φια σου.

Μα όσους και να 'ν
νε, κι επειδή μέσα μ
αγαπάω βαθιά τα ζώ
δεν αγνόησα να γίν

«Το πλατύ ποτάμι
Γιάννης Μπαρούνης»

του ψουν τον ουρανό θόλο κι
άρει μίχλη θα καταποντίσει στα
τόν. τάρδια της τις βουνόπλαγι

Στις στήλες των αγγών θύ-
λχει ο σόλες της δοχής
πρώτες παλάς θα κρατού-
λοπόν στο πλάγιό δήνη
Διημετάς - ανανήντης
νακατονοί Αγιών - που μο-
ανάλητη την κόρη της σά-
ρημένη φύση.

Σε λίγο θα ξεπασέει η
ρα, τα πρωτοδρά, όπου
τραγουδούσε ο ποιητής:

Βορηνάει, ασπρά
(ο ανωνός,
πινάσσοντα τα φύ-
τα πρωτοδράκια
(ωσάντα,
στην πλάση ανα-
(λα...

ΣΦΑΡΑΓΜ ΤΕΙ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΤΣΑΣ

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

ΔΡΟΜΟΣ

Το συνεργείο διάνοξης του δρόμου εργάζεται καθημερινά. Η διάνοξη έφτασε κάτω από το Κουκούλι όπου θα γίνει το μεγάλο πέταλο κι από εκεί θα ακολουθήσει την ευθεία για την σύνδεση με το δρόμο που κατεβαίνει από τον Άγ. Χρυσόφορο. Η επικοινωνία με τα ζώα —που λόγω των εργασιών είχε διακοπεί— γίνεται κανονικά προς το γεφύρι της Κηπίνας και αντρίτσας.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ ΝΕΡΟΠΟΝΤΗ

Το διήμερο 9 και 10 Οκτωβρίου, έπληξε το χωριό μας καταστροφική νεροποντή διαρκείας 30 ωρών. Ήταν ένα φαινόμενο τόσο προμερό που ακόμα και στους σκληροτράχηλους και, ζυμωμένους με τα άγρια στοιχεία της φύσης κατοίκους των Καλαρρυτών, προκάλεσε ρίγη τρόμου. Παρόμοιο φαινόμενο δεν είχε γίνει τα τελευταία 50 χρόνια στους Καλαρρυτές.

Αποτέλεσμα των καταστροφικών του ουρανού ήταν να υποστούν σοβαρές ζημιές οι δασικοί δρόμοι που συνδέουν τους Καλαρρυτές με το Περιστέρι και με τη Θεσσαλία. Αρκετοί συγχωριανοί μας κτηνοτρόφοι που ετοιμάζονταν να πάρουν το δρόμο για τα γειμαδιά, αποκλείστηκαν. Χρειάστηκε η επέμβαση δύο βαρέων μπολντόζων για να αποκατασταθεί η επικοινωνία.

Αποτέλεσμα της νεροποντής ήταν να παραισουργούν δυο γεφυράκια και, πολλοί τοίχοι δρόμων, κηπιαριών και σπιτιών ακόμα, από τα ορμητικά νερά που είχαν ξεγυλίσσει απ' τα περισσότερα ρεμάτια που χωριού. Σ' αυτό συνέδραμε και το γεγονός της πλήρωσης των κοιτών των ρεμάτων με κάθε είδους σκουπιδιών και μπαζών από το καλοκαίρι. Έτσι μπαίνει γι' ακόμα μια φορά, από άλλη σκοπιά —εκτός της αισθητικής και υγιεινής— το θέμα της μεταρρύθμισης των ρεμάτων σε σκουπιδότοποι. Πάντως η ρομή των νερών ήταν τέτοια που όλα τα ρεμάτια καθαρεύστηκαν εντελώς μέχρι σημείου να φαίνεται το πέτρινο που συνδυάζει της γούτης των.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι η νεροποντή παρέσυρε και το γεφύρι που κατασκευάζονταν στο Μαυρολάγγαδο Πηλαιοχωριού. Η διέλευση του δρόμου στο σημείο αυτό γίνεται από πρόχειρη καταισνη.

ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ

Συνεργείο της ΜΟΜΑ εργάζεται εντατικά και διαπλάτνει τον δρόμο από Πετροβούνι μέχρι Παλαιολόγο και τον στρώνει με χαλίκι για να ακολουθήσει ασφαλτοστρώση.

Επίσης και το τμήμα από Προάμαντα μέχρι Χριστούς (ίσως και μέχρι το γεφύρι Κηπίνας) θα ασφαλτοστρωθεί.

ΚΑΓΚΕΛΑ ΣΤΗ ΣΚΑΛΑ

Επιθυμία του ισόμνηστου Δημ. Κωσταδήμα ήταν να τοποθετηθούν προσιτατευτικά κάγκελα στην Σκάλα της επιβλητικής χαράδρας που Καλαρρυτινού διά της οποίας γίνεται η επικοινωνία με το Συρόραδο. Μάλιστα είχε παραγγείλει με δικά του έξοδα τα κάγκελα. Όμως δεν πρόλαβε να δει το έργο που υλοποιημένο και ολοκληρωμένο.

Όμως η σύζυγός του κ. Χαρίκλεια Κωσταδήμα με συνεχείς φροντίδες της, πραγματοποιήσε κι αυτό το έργο, στη μνήμη του μαρτυρούμενη Μητρώου. Έτσι, πριν από λίγες μέρες τοποθετήθηκαν καλούστατα κάγκελα στη Σκάλα, τα οποία πολύ βοηθούν πρακτικά και, ψυχολογικά στην διέλευσή της που πάντα είναι ένα σημαντικό πρόβλημα για τους Καλαρρυτιώτες.

ΦΕΥΓΟΥΝ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ

Αυτές τις μέρες (τέλη Οκτωβρίου) και οι τελευταίοι κτηνοτρόφοι συγχωριανοί μας εγκαταλείπουν τις πλαγιές της Πίνδου για τον κάμπο της Θεσσαλίας.

Κ ενώ αυτή η εποχή —μικρό καλοκαίρι— είναι από τις ομορφότερες για τους Καλαρρυτές, όμως κρίμα μολις λίγες δεκάδες «ντόπικων» συγχωριανών μας έμειναν να τη γευτούν.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ.

Ο υπεύθυνος για τη μελέτη των έργων του Ε.Ο.Τ. στους Καλαρρυτές, Αρχιτέκτον - Μηχανικός κ. Δημ. Καρβαδίας επισκέφθηκε ακόμα μια φορά το χωριό το διήμερο 29 και 30 Σεπτεμβρίου.

Σκοπός του ήταν η επιτόπια συγκέντρωση στοιχείων και μετρήσεων και κυρίως η αποτύπωση του οικισμού του Σχολείου που σύμφωνα με τη μελέτη προορίζεται για χρήση από τη Σχολή Αργυροχομίας.

Συνέλευση του Φορέα

στους Καλαρρυτές

Η προγραμματισμένη συνέλευση του Φορέα Ανάπτυξης των Καλαρρυτών πραγματοποιήθηκε στους Καλαρρυτές το Σάββατο 12 Αυγούστου στο Κοινοτικό κατάστημα.

Συμτείχαν η Κοινότητα, ο Πατριωτ. Σύνδεσμος Ιωαννίνων, ο Σύλλογος Αττικής και ο Πανθεσσαλικός Σύλλογος.

Ο Πρόεδρος του Φορέα κ. Σπ. Φασούλας ενημέρωσε τους συνέδρους για την πορεία του θέματος Ε.Ο.Τ.

Συγκεκριμένα έγινε συζήτηση για τις μελέτες που ολοκληρώνει ο Ε.Ο.Τ. και για την πιθανότητα χρηματοδότησης των έργων.

Άλλο θέμα της συνέλευσης ήταν η σύσταση Εταιρείας. Σκοπιμότητα, αρμοδιότητες, χρηματοδότηση, μετοχές, δανειοδότηση, αντικείμενο κ.ά. Αφού δόθηκαν οι δέουσες εξηγήσεις και διευκρινίσεις εγκρίθηκε παμψηφεί η δημιουργία της Εταιρείας σύμφωνα με το πλαίσιο της εισήγησης.

Ακόμη συζητήθηκε το θέμα της παραχώρησης πλάκας για τα σπία και της λαχειοφόρου αγοράς που έγινε γι' αυτό το σκοπό.

Τέλος, στην αίτηση κατοίκων του χωριού για τη δημιουργία παιδικής χαράς, ο Πρόεδρος της Κοινότητας δήλωσε ότι αποφασίστηκε να παραχωρηθεί για το σκοπό αυτό το οικόπεδο του παλαιού Δημοτικού Σχολείου. Θα γίνει σχετική μελέτη και το όλο θέμα θα χειρίζεται επιτροπή που ορίστηκε από τον Φορέα.

Από τον περασμένο Σεπτέμβριο —και για ένα χρόνο— η Προεδρία του Φορέα ανατίθεται στον Πατριωτικό Σύνδεσμο Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» σύμφωνα με το Καταστατικό του Φορέα.

Ο Πατριωτ. Σύνδεσμος εξουσιοδότησε τον κ. Σπ. Φασούλα να χειρίζεται και να ενεργεί υπέρ του, για λογαριασμό του Φορέα, τα θέματα που έχουν σχέση με τον Ε.Ο.Τ.

ΠΙΝΔΟΣ

● Συνέχεια από την 8η σελ. τον πρώτο βομβαρδισμό. Και το ένα τάνγμα μας στ' αλήθεια δε δάσκαζε, διαλύθηκε. Πίσω του τρέξαν σκυαμένοι χωριάτες με τα μπογαλάκια τους, γέμισαν ο τόπος κλάμα και φέμια. Πάρθηκαν, λέγαν, τα Γιάννενα. Πέσαν στο Μέτσοβο αλεξιπτωτιστές, φάνηκαν θεόρατα τανκς που σκαρφάλωναν γκρεμούς. Ξέσπασε πανικός. Μα ο συνταγματάρχης Λαδάκης με το δεύτερο τάγμα

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

Στις άνω κοιλάδες της Πίνδου, ήταν εγκαταστημένα από παλιά μερικά Βλάχικα φύλα, που ανέρχονταν, καθώς λέγεται, σε 70.000 ψυχές και που πιθανότατα ήταν τα κατάλοιπα των αποικιών που είχε μετακινήσει ο αυτοκράτωρ Αυρήλιος από τη Δακία στη Δαρδανία. Όλοι αυτοί, χάρη σε μιαν ευνοϊκή συνθήκη παραδόσεώς τους στους πρώτους Σουλτάνους, φορολογούνταν πολύ ελαφρά και μολονότι ο Αλή Πασάς είχε αυξήσει τα φορολογικά τους βάρη, εξακολουθούσαν να ζουν σχετικά ανενόχλητοι, προστατευόμενοι έναντι των Τούρκων από τις χιονισμένες βουνοκορφές τους κι από το δριμύ κλίμα τους. Πολλοί απ' αυτούς ήταν βοσκοί νομάδες που περιπλανώνταν με τα κοπάδια και τις αγέλες τους οι άλλοι, που κατοικούσαν στις πόλεις, όπως το Μέτσοβο, τους Καλαρύτες και το Συράκο, ήταν μια ήσυχη και λιτή φυλή ασχολούμενη με την επεξεργασία του μαλλιού, που τελευταία την είχαν αναπτύξει τόσο, ώστε μπορούσαν να κάνουν μακρινά ταξίδια και να εμπορεύονται με χώρες του εξωτερικού. Ο πόλεμος του 1820 ανάμεσα στο Σουλτάνο και τον Σιατράπη των Ιωαννίνων επηρέασε την ευημερία τους, γιατί αντιμετώπιζαν περάσματα στρατευμάτων και έξοδα για φρουρές που αναγκάζονταν να συντηρούν. Κι όλα αυτά τα σήκωναν με υπομονή, όσο που η επανάσταση των γειτόνων τους, των Αρματωλών της Αιτωλίας, δεν μπορούσε πια να τους αφήσει απαθείς θεατές του αγώνα. Αποσπάσματα Αρματωλών πλησίαζαν τις φρουρές. Κι όταν ο Ρούμελη Βαλεσής έστειλε επιστευμένα ισχυρές ενισχύσεις, οι κάτοικοι του Μετσόβου, των Κιαλαρυτών και του Συράκου, καθώς και πολλών Βλαχοχωριών, ύστερ' από ολιγοήμερες συγκρούσεις, μετανάστευσαν μαζικά και, με 80.000 ζώα που έφεραν μαζί τους, βρήκαν άσυλο στο Μεσολόγγι και στα δάση της Αιτωλίας. Οι Χριστιανοί της Ηπείρου, ενθαρρυνόμενοι από τη συνεργασία των Αρματωλών, έδρεψαν, μέσα στον Ιούλιο, νέες δάφνες, νίκησαν, σε διάφορες επιχειρήσεις, τις δυνάμεις του Χουρσίτ, κι ανάγκασαν ένα Παισά και τους άντρες του να καταθέσουν τα όπλα στους Βαριάδες, στο δρόμο από τα Γιάννενα στο Σούλι. Ο Μάρκος Μπότσαρης της Πίνδου και τους Μουσουλμάνους της Μέσης Αρβανιτιάς, αποκλεισμό του Σερασκέρη απ' όλες τις πλευρές μια πληγή, όμως, που δέχτηκε σε κάποια αψιμαχία, τον ανάγκασε να εγκαταλείψει για λίγο τις επιχειρήσεις του. Ωστόσο οι Μπέηδες έστειλαν στον Αλή ενισχύσεις κι ένας στρατός Αρβανίτικος, που στρατολογήθηκε από διάφορες φυλές, εβάνισε από Τεπελένη ως λίγο έξω από τα Γιάννενα, για να διαλυθεί, όμως, γρήγορα, και ν' αφήσει τους Σουλιώτες να σηκώσουν μόνοι το βάρος των Τουρκικών επιθέσεων.

(ΤΗ. GORDON, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, τόμος 2, σ. 108-110).

Για την αντυγραφή: ΜΝΗΜΩΝ

μα, στάθηκε και πολέμισε. Πολέμησε στα θεριά. Όσο κι αν ήταν σε χυδός, αυτός δεν τον λογάριζε παρά χυμώσε καταπάνω του και τον χτυπούσε. Να 'βλεπες τους ντασύλλετους πώς μάχονταν στα υψώματα του Επταχωριού θα τους φιλούσε τα χέρια. Αν τους έφεραν οι χωριάτες να φαν ένα κομμάτι

φωμί, έτρωγαν, ειδικά λως έμεναν γιστικοί. Από το τάνγμα ξεθάρεψε τους δειλιασμένους, ψάχωσε τον κορμιά και τον έκανε να γυρίσει πίσω στον αγώνα. Τώρα βόλοι βοηθάνε, άλλος με κουφέκι, άλλος με πέτρες».

Χρήστος Ζαλακώστας
«Πίνδος»